

Ukraine. 2024, January 16. URL: <https://ukraine.un.org/en/257916-ukraine-civilian-casualties-soar-amid-russian-attacks-reversing-downward-trend-un-says>

6. Borgers F., Boxstael S., & Sabbe M. Is tactical combat casualty care in terrorist attacks suitable for civilian first responders? *Journal of Trauma and Acute Care Surger.* 2021. № 91. P. 86 - 92. <https://doi.org/10.1097/TA.0000000000003337>.

7. Russell R. Tactical emergency medicine. *Emergency Medicine Journal.* 2010. № 27. P. 490 - 490. URL: <https://doi.org/10.1136/EMJ.2009.073510>

8. Lei R., Swartz M., Harvin J., Cotton B., Holcomb J., Wade C., & Adams S. D. Stop the bleed training empowers learners to act to prevent unnecessary hemorrhagic death. *The American Journal of Surgery.* 2019. № 217(2). P. 368-372.

Бубир Г. О.,

здобувачка другого рівня вищої освіти,
під науковим керівництвом д-рки соціол. наук, професорки Бірюкової М. В.,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ ЗНИЖЕННЯ У СТУДЕНТІВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

SPECIFICITY OF SOCIAL RISKS OF REDUCTION OF MOTOR ACTIVITY IN STUDENTS DURING DISTANCE EDUCATION

Суттєві зміни сьогодення, обумовлені проявом внутрішніх та зовнішніх обставин, є визначним чинником динамічного розвитку суспільства мотивуючи його до позитивних якісних та кількісних трансформацій, спричиняють ускладнення в управлінні соціумом, насамперед в екстремальних та непередбачуваних ситуаціях, викликаючи негативні зміни у суспільстві, які, у свою чергу, сприяють потенційному підвищенню домінанти соціальних ризиків. Наслідком поширення соціальних ризиків є низка негативних проявів у

соціальному середовищі, як то поширення якості та рівня життя людей, виникнення певних деформацій в межах самої соціальної сфери, що у кінцевому випадку гальмує формування сприятливих умов для функціонування людського суспільства, суттєво послаблюючи запас його соціальної стійкості. Відповідно, вивчення соціальних ризиків, обґрунтування певних умов ймовірності їх прояву та формулювання наслідків для держави/ суспільства у разі їх прояву є важливим завданням сьогодення. До таких питань належить і висвітлення соціальних ризиків зниження рухової активності студентів протягом дистанційного навчання, тривалість якого в деяких регіонах України сягає вже понад чотири роки.

Кривошеїн В.В розкриваючи сутнісні характеристики та класифікаційні критерії соціальних ризиків на постсучасній стадії розвитку суспільства, зазначав, що «соціальний ризик – це соціально значуща обставина об'єктивного характеру, з настанням якої громадяни (члени їхніх сімей) не здатні самостійно себе утримувати, а тому потребують додаткового матеріального захисту з боку держави» [1, с.18].

Серед ознак соціальних ризиків виділяються наступні: 1) загальність – властиві як для окремого індивіду, так і для суспільства в цілому; 2) неминучість – проблеми, викликані соціальними ризиками, неможливо оминати чи вирішити остаточно, їх можна лише мінімізувати; 3) соціальна відповідальність усіх верств суспільства – лише ефективна взаємодія усіх груп є запорукою успішного вирішення питань; 4) потенційна кризогенність – соціальні ризики викликають інші кризи як то економічні, політичні, демографічні.

Результати аналізу досліджень літературних джерел доводять, що незважаючи на актуальність та значущість, в україномовній літературі даному питанню приділяється недостатньо уваги. Натомість в англійськомовних джерелах є низка наукових публікацій, розпочинаючи від дискусії чи належить питання низької рухової активності до кола соціальних проблем [2], продовжуючи висвітленням соціальних детермінантів низької фізичної активності [3],

дослідженням соціологічних ризиків низької рухової активності серед людей похилого віку (Biernat E, Piątkowska M., 2020), низкою публікацій щодо ризиків для здоров'я людини обумовлених домінуванням сидячого способу життя (JungHa Park, Ji Hyun Moon, et al., 2020; Diaz KM, Duran AT, et al., 2019; Katzmarzyk PT et al., 2018), а також – дослідженням інших, більш вузьких питань, співвіднесених до даної тематики, наприклад дослідження фінських науковців Lotta Salmi, Elina Hasanen Mikko Simula, Ilkka Virmasalo, Petteri Muukkonen щодо аналізу відчутних перешкод для фізичної активності в соціальних просторах передмістя з низьким соціально-економічним статусом [4].

Результати нашого дослідження з виявлення рівня рухової активності студентів, що навчаються за спеціальністю 106 Географія Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, детальний аналіз яких наведено вище, також виявили деякі проблемні питання, що є передумовою розвитку соціального ризику, а саме – неусвідомлення студентами свого реального стану фізичної активності, адже фактично всі респонденти, хто визначив свій рівень як «нижче середнього» за результатами кількісних обрахунків отриманих показників ІРА мають низький рівень рухової активності, що вказує на низьку ймовірність виправлення ситуації та посилює ймовірність розвитку соціологічних ризиків, розпочинаючи із фізіологічних.

В цілому, підтримка низького рівня рухової активності протягом тривалого часу може викликати прояви будь-якого з вищеперелічених класифікаційних груп соціальних ризиків:

1) фізіологічні ризики, обумовлені погіршенням стану здоров'я через розвиток гіподинамії, захворювання очей, викривлення хребта та інших несприятливих наслідків низької рухової активності, як то: часті й тривалі за часом захворювання через суттєве зниження імунітету, почуття роздратованості, занепаду сил, головного болю, відчуття розбитості, сонливості, слабкості, підвищеною стомлюваності. Ці ризики розвиваються на самому початку дистанційного навчання і проявляються у вигляді втрати

здібностей навчатися якісно, що у подальшому призведе до отримання недостатнього рівня освіти задля роботи своїх мрій. За умов тривалого продовження дотримання низької рухової активності фізіологічні ризики вже призведуть суттєвих ускладнень із працевлаштуванням;

2) економічні ризики, які сформується як наслідок відсутності належного реагування на прояви фізіологічних ризиків: наявність низки проблем зі станом здоров'я, постійні перебування на лікарняному, важкість концентруватися на виконанні певного завдання призводять до втрати роботи, а постійна потреба у фінансових ресурсах на лікування, які є чималими на обсягом, призводять до постійної нестачі коштів навіть для підтримки свого фізіологічного існування не те, що на задоволення своїх культурно-рекреаційних та інших потреб;

3) виробничі ризики, можуть виникнути за умов роботи на певних підприємствах, внаслідок недотримання вимог техніки безпеки через важкість концентрації, занепад сил, головний біль, розбитість чи сонливість. В кінцевому результаті це може призвести навіть до каліцтва;

4) демографічні та соціальні ризики, які проявляться у проблемах з організацією сімейного життя, народженням та вихованням дітей, важкістю соціального адаптування до зростаючих вимог сьогодення тощо.

Таким чином, наявний потенціал розвитку соціальних ризиків внаслідок низької рухової активності достатньо високий, щоб обирати цей рівень рухової активності в якості основного для способу життя будь-якої людини, а для студентської молоді взагалі не є припустимим.

Список використаних джерел

1. Кривошеїн В. В. Соціальні ризики постсучасності: сутність та класифікація. *Epistemological studies in philosophy, social and political science*. 2018. Vol. 1, Iss. 1-2. P. 16-28.

2. Yun L., Vanderloo L., Berry T. Retal. Assessing the social climate of physical (in) activity in Canada. *BMC Public Health*. 2018. URL: <https://doi.org/10.1186/s12889-018-6166-2>.

2. Social Determinants of Physical Inactivity. URL:
https://www.physiopeedia.com/Social_Determinants_of_Physical

3. Salmi L., Hasanen E., Simula M. et al. Perceived barriers to physical activity in the social spaces of low socioeconomic status suburbs URL:
<https://doi.org/10.1016/j.wss.2023.100164>

Ващенко К. В.,

здобувачка другого рівня вищої освіти,
під науковим керівництвом канд. соціол. наук, доцентки Шанідзе Н. О.,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ НЕПЕРЕРВНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

GLOBAL TRENDS OF CONTINUOUS HIGHER EDUCATION

Постійний розвиток людини – важлива складова її життя. Вивчити щось та користуватися тільки цим все своє життя – неможливо, необхідно постійно підвищувати кваліфікацію, поповнювати свої знання та вміння. Все це потрібно для того, щоб, наприклад, бути затребуваним працівником, саме тому існує неперервна освіта. В кожній країні формування неперервної освіти відбувається через певну освітню політику, яка відображена в освітньому законодавстві, змінах організації освіти та відповідних фінансових видатках.

Неперервна освіта в Сполучених Штатах Америки визначається як напрямок модернізації всіх освітніх рівнів. Однією з головних тенденцій розвитку - є розвиток навичок критичного мислення, яке формується впродовж навчання у школі й університеті, а потім може активно використовуватися впродовж всього життя як в професійній сфері життя, так і в суспільній. Наступна тенденція характеризується розвитком когнітивної особистості, адже США потребує високоосвічених професіоналів, які вміють мислити та будуть сприяти розвитку країни.